

Uutta ja vanhaa perustietoa

Perinteen parissa. Tutkielma kansanrunoustieteen alalta. (Tietolipas n:o 10). Toimittanut Toivo Vuorela. 139 sivua. SKS, Forssa 1957.

Tietolippaiden hyödylliseen sarjaan on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran sihteeri keksinyt uuden kurssikirjatyypin: »Kielitaitoa», »Kielen opissa», »Perinteen parissa» ja »Kansatieteen ongelmia» sisältävät tutkielmia kieli-, kansanrunous- ja kansatieteen alalta. Opiskelijat, joiden ei tämän jälkeen ole pakko tenttilukujensa tiimoilla selata Virittäjää, Kalevalaseuran Vuosikirjaa ja Historiallista Aikakauskirjaa, ovat varmaan yhtä tyytyväisiä aloitteeseen kuin opettajat.

»Perinteen parissa» sisältää kaksi uutta ja neljä ennen julkaistua tutkielmaa. Jouko Hautala on kirjoittanut erittäin selkeän ja asiantuntevan katsauksen Kansanrunousarkiston perinnekokoelmain keruu-, järjestely- ja julkaisuvaiheisiin. Hyvin tarpeellista perustietoa suo myös Matti Sadeniemen yleisesitys kalavalaisesta säetekniikasta. Se osoittaa, että tutkimus on Kaarle Krohnin jalanjäljistä tosin edennyt — ansiokkaimmat lisät ovat Sadeniemen omaa raiviota — mutta että moni pulma on vielä purkamatta. Kalevalaisen sanajärjestyksen ja säkeenylityksen normit odottavat selvitystä, ja aivan hataralla perustalla on kerron tuntemus: Wolfgang Steinitzin tutkimustulokset eivät päde ainakaan eteläisten runoalueiden parallelismin nähden. Kehityshistoriallinen aspekti puuttuu Sadeniemen

kirjoitelmasta; virolaisen samoin kuin myöhäiskalevalaisen metrumin ongelma on sivuutettu. Mutta oppikirjassa on tietenkin ollut paras tyytyä siihen, mikä on varmasti selvitettyä.

C. W. von Sydowin »Perinteen leviämisestä», Uno Harvan »Mikä on Kalevalan Pohjola» ja »Pakkasenloitsu» sekä V. J. Mansikan »Virolaisista loitsuista» ovat satojen aikakauskirja-artikkeleiden joukosta seuloituneet mukaan voimassaolevien tutkintovaatimusten edellyttämänä. Joku ilmeisen pölypitoinen kappale (esim. s. 82) olisi mielestäni voitu kuitata ajatusviivoilla tai somistaa latojan kritiikillä. Mutta ylipäänsä mainitut tutkielmat ovat, kuten teos kokonaisuudessaan, kestävää tekoa. Suosittelen kirjaa kaikille asianharrastajille.

Opiskelukustannusten alentamista ajattaessa olisi syytä muistaa kurssikirjat. SKS ei tunnetusti rikastu kustannustoiminnallaan. Silti olen sitä mieltä, että tämäntyyppisen kirjan pitäisi maksaa 200 markkaa eikä 400. Itävaltiot ovat tässä suhteessa pitkälti edellämme. Ollaan hakoteilla, kun ani harva opiskelija enää ostaa kurssikirjoja, tulevan elämäntyönsä keskeistä välineistöä. Olisiko syytä herättää Suomalaisen kirjallisuuden edistämisrahasto puoli vuosisataa jatkuudesta hiljaiselostaan?

MATTI KUUSI